

18 januari 2019

Beste raadsleden,

Wij, ondergetekenden, pleiten bij u voor het instellen van een lokaal mediafonds in Arnhem. Een Arnhems mediafonds is in onze ogen een noodzakelijk instrument om ervoor te zorgen dat de lokale journalistiek in Arnhem haar waakhond-functie naar behoren kan blijven uitoefenen.

Lokale journalistiek staat al jaren onder druk. Nog niet zo lang geleden kende Arnhem twee lokale dagbladen, twee nieuwsbladen en een sterke lokale omroep. Van de traditionele media is op dit moment niet veel meer over.

De oplage van de Gelderlander in Arnhem is inmiddels onder de 8.000 abonnees gekelderde, en daalt ieder jaar verder. De Arnhemse Koerier kent geen vaste redactie meer en door haar beperkte middelen weet RTV Arnhem geen grote groepen kijkers en luisteraars aan zich te binden.

Los van deze traditionele media kent Arnhem meerdere onafhankelijke journalistieke initiatieven die tot doel hebben om inwoners van Arnhem te informeren over zaken die leven en spelen in de stad, waaronder hyperlocals als Arnhem Direct en Ik Hou van Arnhem en de journalistieke talkshow Herman Centraal. Deze lokale journalistieke platforms werken met dusdanig beperkte budgetten dat ze hun volle potentie zelden kunnen benutten, terwijl dat juist in deze tijd nodig is.

Kortom: het journalistieke landschap verschaalt. Er zijn steeds minder (betrouwbare) bronnen die steeds minder berichten over lokaal nieuws. Er gebeurt op dit moment meer in Arnhem dan er verslag van kan worden gedaan. Bovendien is het van belang dat ook wordt uitgelegd wáárom dingen gebeuren.

Het voortbestaan van goede kwaliteitsjournalistiek in Arnhem staat onder druk. En die druk neemt toe doordat het in tijden van nepnieuws noodzakelijk is om nieuws en fictie van elkaar te scheiden. Bovendien telt Arnhem inmiddels meer communicatiewoordvoerders en voorlichters dan journalisten.

Een kritisch tegengeluid is nodig. Professor Paul Frissen pleitte hier vorig jaar onder andere voor in zijn rapport 'Patronen van Politiek', over de Arnhemse bestuurscultuur: "Tegen de negatieve aspecten van de Arnhemse bestuurscultuur is het zelf organiseren van tegenkrachten, van 'hindermacht' een verstandige remedie."

Dit is bij uitstek een taak voor de lokale journalistiek. Het is een taak die door gebrek aan middelen op dit moment onvoldoende wordt uitgevoerd. Lokale journalistiek houdt in dat met continuïteit rapportages gemaakt worden of verslag gedaan wordt van maatschappelijke en politieke kwesties. Lokale journalistiek die gesteund wordt gaat over het bestuur van de stad en de zorg(vuldigheid) over het belastinggeld dat door inwoners wordt ingelegd.

In het coalitieakkoord erkent B&W de rol van lokale journalistiek. Daar zijn wij vanzelfsprekend blij mee. U heeft in september van wethouder De Vroome een raadsbrief ontvangen waarin B&W uitlegt hoe zij de journalistiek in Arnhem wil ondersteunen. Grofweg is dat onder te verdelen in twee manieren: opdrachtverlening door de gemeente Arnhem en gebruikmaking van huidige subsidieregelingen.

Ten aanzien van opdrachtverlening door de gemeente Arnhem kunnen we kort zijn. Met geld van de gemeente Arnhem het verhaal van de gemeente Arnhem vertellen is géén onafhankelijke journalistiek.

De tweede optie die in de raadsbrief genoemd wordt, is gebruikmaking van de huidige subsidieregelingen. Daarbij wordt door B&W zelf al opgemerkt dat deze subsidieregelingen niet voor journalistieke platforms bedoeld zijn. Ze zijn bestemd voor de culturele sector en de organisatoren van evenementen in de stad. Doordat de regelingen niet bedoeld zijn voor journalistieke aanvragen, heeft iedere journalistieke aanvraag een achterstand. Bovendien worden deze regelingen nu al drie keer meer overvraagd dan er geld beschikbaar is.

Voorzichtig geformuleerd: we verwachten niet dat we heel veel baat hebben van het doen van subsidieaanvragen bij deze regelingen.

In de raadsbrief over lokaal mediabeleid zien wij dus onvoldoende aanknopingspunten voor journalistieke ondersteuning in Arnhem. Wij pleiten daarom voor twee zaken: Voor de korte termijn zouden we graag zien dat er binnen de bestaande budgetten geld wordt vrijgemaakt dat specifiek bedoeld is voor journalistieke initiatieven. Te denken valt aan geld voor de organisatie van debatten/stadsgesprekken en het plaatsen van de gemeentepagina op meerdere journalistieke (online) platforms.

Daarnaast pleiten wij voor het instellen van een lokaal mediafonds. Wanneer de gemeente Arnhem het 'Leidens model' zou overnemen bij het instellen van een lokaal mediafonds, zou dit inhouden dat er twee euro per inwoner per jaar wordt vrijgemaakt om de journalistiek in de stad te versterken. Voor Arnhem zou dat neerkomen op 315.000 euro per jaar.

Een lokaal mediafonds in Arnhem, met aan het hoofd een neutraal bestuur, kan dit jaar al van start gaan met een eerste stap van 75.000 euro.

In de raadsbrief wordt een lokaal mediafonds afgewezen, onder meer met het argument dat alleen Leiden en Den Haag op dit moment een lokaal mediafonds kennen. Hoewel dit feitelijk correct is, is dit niet de gehele waarheid.

Zo wordt er gesproken over het instellen van een lokaal mediafonds in meerdere gemeenten en heeft een meerderheid van de gemeenteraad in Haarlem, Zwolle, Tilburg en Breda zich inmiddels uitgesproken voor de komst van een lokaal mediafonds.

Ook wij pleiten voor het instellen van een lokaal mediafonds om de neerwaartse spiraal stop te zetten. Lokale media informeren over nieuws uit de omgeving en bieden een platform voor discussie en opinie.

Maar misschien belangrijker nog: journalistiek zorgt voor samenhang in een gemeenschap, voor burgers die zich betrokken en verantwoordelijk voelen voor hun omgeving. De mate waarin burgers lokaal nieuws volgen, is indicatief voor het politieke engagement. Uit recent onderzoek blijkt dat de participatie van burgers afneemt op plaatsen waar de lokale nieuwsvoorziening verdwijnt. De kwaliteit van de lokale journalistiek hangt zelfs samen met de opkomstcijfers bij lokale verkiezingen.

Alle reden dus om er bij u als raad voor te pleiten om de lokale journalistiek in Arnhem structureel te ondersteunen. Dat is in ons belang, in uw belang, en in het belang van de stad.

Patrick Arink, Arnhemsche Courant  
Basti Baroncini, Herman Centraal  
Lex Kwee, Arnhem Direct  
Marlies Leupen, Herman Centraal  
Mark Postema, Arnhemsche Courant  
Ben Schattenberg, RTV Arnhem  
Maarten Venhovens, Ik Hou van Arnhem  
Chris Zeevenhooven, Arnhem Direct

Bijlage:

- Leidraad NVJ voor de inrichting en doelstelling van een lokaal mediafonds